

NAŠ TEDNIK

GLASILO KRŠČANSKE LJUDSKE STRANKE

1. leto

V Celovcu dne 28. septembra 1949

Številka 3

Df-žaloigca

Rajši bi molčali o tem najžalostnejšem poglavju našega narodnega življenja. Preveč žalostno in sramotno je in nas, ki smo bratje in sestre taiste narodne družine, je sram, da je bilo kaj takega pri nas mogoče. Na zborovanjih naše stranke pa se dogajajo tako pretresljivi prizori v zvezi s tem našim poglavjem in prikazujejo toliko v ljudstvu nagromadenega gneva in prezira nad brezvestnostjo in zlobo vsega početanja, da je naš list prisiljen, da zavzame k vprašanju Osvobodilne — in sedaj Demokratske fronte jasno in odločno stališče. Uvodno poudarjamo, da kot glasilo Krščanske stranke brezpogojno in brezkompromisno bičamo napake in grehe, ljudi pa, ki so jih storili in zagrešili, globoko pomilujemo. Kdor koli med njimi pa je osebno blage volje, ga bomo tudi sedaj kljub usodnim zmotam spokorjenega radi sprejeli v našo sredo.

Kako je bilo leta 1945 po razsulu nacistične oblasti? Menda ni bilo v vsej naši narodni zgodovini še nikoli takega trenutka in med celokupnim našim ljudstvom večjega razumevanja za upostavitve novega, lepšega sožitja v deželi. Tudi mnogi narodno nezavedni bratje so za časa nacističnega nasilja globoko sočustvovali s trpečimi rojaki v ječah in taboriščih. Celo od nemških družin so mnogi izseljenci in taboriščniki sprejemali sočutna pisma in mnoge milodare. Samo poedini zaslepljeni po vaseh so trpljenje naših vrst spremljali s škodoželjnostjo in zlobo. Neštete narodno zavedne in nezavedne družine so v letih borbe radovoljno podpirale borbe v gozdovih v veri, da podpirajo s tem dobro in pravično stvar. Moralni položaj ljudstva je bil edinstven in obetal najboljše upe za bodočnost.

Kaj se je zgodilo pri nas po osvoboditvi in kaj se je dogajalo med nami do večerajšnjega dneva? Nepoklicani tujei so s prvim dnem začeli vsemu ljudstvu usiljevati miselnost, ki je bila povsem nedomača, neslovenska in nekrščanska. To delo se je pričelo z neverjetno pretkanostjo (rafiniranostjo); pod geslom narodne svobode se je pričela najdestruktivnejša igra. Kar je ljudstvo pridobilo v desetletjih dela in trpljenja na morali in kulturi, na svetem idealizmu in dobrem imenu, je nova, usiljujoča se miselnost načrtno in preudarno razdirala in podirala dotlej, da je domala uničila notranje dostojanstvo slovenskega človeka in pokopala njegov ugled.

Pod firmo narodno-osvobodilne borbe in antifašizma so se pričela širiti gesla o nujnosti razrednega boja in sovražstva, pogrevala so se nekdanja vaška in občinska nespornost, po stopno in načrtno se je zastrupljalo ozračje med obema narodoma v deželi. Narodni delavci, ki so imeli za seboj izkušnje in so poznali miselnost svojega ljudstva, so bili dobrodošli tej miselnosti le tedaj, če so se ji brezpogojno in brez ugovora uklonili in če so se udinjali izključno samo tujim direktivam. Kdor koli po svoji vesti ni mogel slediti, je bil postavljen pred dozdnevno narodno sodišče, ki ga je potem obsodilo kot narodnega izdajalca in škodljivca. Tako so z najhujšimi lažmi in žalitvami odstranili našega voditelja dr. Tischlerja, Karla Mikla, Zdravka Vertiča in še nešteto vodilnih naših mož. Zaman je bila vsakršna prošnja za sporazum in razsodno delo, vse organizacije od Prosветne in Kmečke zveze pa do Zadruga zveze so morale postati propagandne centrale tuje miselnosti. Pri tem se ni štedilo z najtršimi grožnjami in najbrezobzirnejši napadi bodisi osebno, v govorih ali člankih.

Prebridko je pisati o sredstvih, ki so

Zakaj volimo v državni zbor „Oesterreichische Volkspartei“?

Zunanje- in notranje politični položaj Avstrije — Velika odgovornost OeVP — Vsemu ljudstvu po Zilji, Rožu in Podjuni nudimo možnost sporazuma in končnega pomirjenja v občinah in dolinah

Avstrija nikakor ni v zavirljivem položaju. Po trudapolnih štirih letih se zastopniki štirih velesil še vedno razgovarjajo o njeni državni pogodbi. Komaj so premostili težkoče okoli reparacij in sklenili sporazum o avstrijskih državnih mejah, že vstajajo nepremostljive ovire glede nemškega imetja v Avstriji in o razdelitvenem količniku petrolejskih vrelcev v Zisterdorfu. Kljub mnogemu optimizmu avstrijskega časopisja je težko verjetno, da bo državna pogodba podpisana pred volitvami 9. oktobra. Z vprašanjem umika zasedbenih čet iz Avstrije je hkrati povezan tudi drugi problem v Avstriji in v Podonavju, da bo nemara preteklo še dokaj časa, da bo listina, ki vrača Avstriji njeno suverenost in neodvisnost, ležala na zeleni mizi v podpis štirim velesilam.

ALI JE AVSTRIJSKO LJUDSTVO POLITIČNO ZRELO?

Če opazujemo volilno kampanjo velikih avstrijskih strank, se nam iz člankov mnogih dnevnikov in iz govorov mnogih politikov — socialističnih in ÖVP — mnogokrat zazdi, da se le mnogi ne zavedajo izredno kočljivega položaja, v katerem je Avstrija. Medsebojna osebna izigravanja sedanjih in bodočih politikov, gromadenje medsebojnih ovir v volilni kampanji, policijskih ovadb in celo aretacije, vse to kaže, da je Avstrija v najhujšem notranjem trenju. Od daleč se človeku neka tako zdi, kot da bi plesali vrh ognjenika ne zavedajoč se, da jih bodoči ognjeni vihar lahko pomete kakor igračo. Tako redki so v tej volilni igri trezni državniki, ki bi z mirno in stvarno besedo nakazali ogromne politične in gospodarske naloge, ki jih bo treba premostriti, če naj Avstrija postane resnično neodvisna in samostojna država.

ÖVP

Vodilna avstrijska stranka, ki nosi že štiri leta največjo odgovornost za avstrijsko zunanjo in notranjo politiko, je „Oesterreichische Volkspartei“. Ta

služila končnemu cilju, da bi se komunizem udomačil v vrstah našega preprostejšega ljudstva. Pisati bi morali o brezvestni igri z izseljenci dne 14. aprila, kateri naj bi bili za tujo miselnost korakali po celovških ulicah s komunističnimi transparenti in gesli. Pisati bi morali o rafinirani igri okoli spomenice duhovnikov, o falsifikatih in tako naprej. Sram nas je in naj o vsem tem molčimo, ker je končno sramota vse naše narodne družine.

Samo tri dejstva pribijemo:

Častite sestre v št. Rupertu so dobiele po večdesetletnem sijajnem delu v področju gospodinjstva in srčne prosvete ukaz od ljudi, ki se imenujejo Slovenci, naj se do konca leta izselijo in dajo prostor propagandni šoli.

V naši deželi še obstoja nek odbor Mohorjeve družbe, ki ima nalog, da onemogoči sleherni dobro slovensko knjigo med ljudstvom in doseže, da preide družbino premoženje v tuje roke.

Proti odličnim duhovnikom naše narodnosti je naperjena najostrejša gonja in storjeno je vse, da bi zazijal med ljudstvom in njegovimi duhovniki ne-

(Nadaljevanje na 3. strani)

stranka je trenutno zmes liberalnih, nacionalnih in krščansko-socialnih krogov in ima samo en cilj, da Avstriji pribori čimprej njeno suverenost in samostojnost. Vso to družino nazorno različno usmerjenih politikov druži samo ena misel, naj bi Avstrija ne postala še enkrat igračka na razburkanem morju svetovnega dogajanja in da se ne bi spet ponovili dnevi političnih prevratov, ki bi lahko do pičice sličili dogodkom v marcu leta 1938. Sicer so predvsem na deželnozborski kandidatni listi avstrijske ljudske stranke in tudi med državno-zborskimi kandidati mnogi možje, ki med nami nikakor ne nosijo dobrega imena in je njihova politična preteklost zelo sumljiva. Odkrito pa priznamo, da je v avstrijski ljudski stranki tudi nekaj katoliško usmerjenih mož in ti so precej merodajni; le-ti možje se zavedajo enega velikega dejstva:

AVSTRIJA BO ALI KRŠČANSKA ALI KOMUNISTIČNA!

Prej ali slej se bo po vseh dosedanjih izvidih iz avstrijske ljudske stranke razvilo poleg liberalnega krila tudi krščansko-socialno krilo, katerega politična sila in merodajnost bo odločilnega pomena za bodoči avstrijski razvoj. V toliko bo ravno to krilo sedanje avstrijske ljudske stranke vršilo vprav naddržavno poslanstvo. Avstrijsko ljudstvo ne pride mimo vprašanja, kako hoče v bodoče urejevati svoje javno življenje, kako bo usmerjalo svoje kulturno in gospodarsko ter socialno delo. S trenutkom pogodbe ne bo več časa za eksperimente, za različne poizkuse. Kažipot ob tej razvojni cesti kaže samo: ali ozdravljenje javnega življenja v smislu krščanskih načel ali komunizem. Ali ozdravljenje ali ponoven politični prevrat, še strašnejši od nedavno minulega.

ÖVP IN MI

Državne meje po Karavankah so potegnile velesile in to je za nas realnost, ki jo moramo vzeti na znanje. Vendar ne jemljemo tega dejstva molče na znanje, marveč smo s prvim dnem, ko je bilo vprašanje državnih mej odločeno, prijavili svoje želje. To je bila naša dolžnost, ki smo jo izvršili s predajo naše spomenice po Narodnem svetu koroških Slovencev. S tem smo poudarili, da je narodnostno vprašanje na Koroškem bistven del bodoče obnove avstrijskega javnega življenja. To je vprašanje enakopravnosti slovenskega jezika v šoli in uradu, to je zahteva po popolni kulturni, gospodarski in socialni enakopravnosti ljudstva po Zilji, Rožu in Podjuni z dolinami Gornje Koroške. Samo iz pravice, ki bo enako veljala za oba naroda, se more roditi prepotrebno medsebojno zaupanje v deželi in po tej poti pripraviti tako potrebni mir na Koroškem.

Avstrija bo ali krščanska ali je ne bo. Krščanska pa more biti samo tedaj, če se tudi narodnostnega vprašanja na Koroškem loti v duhu krščanskih načel. Resnica je, da je avstrijska ljudska stranka doslej posebno na Koroškem pokazala vse prej ko razumevanje za resnični sporazum v deželi. Da bi bili njeni koroški možje merodajni tudi za državo — le redke moremo izvzeti — potem je Avstrija sigurno že jutri plen svojih neprijateljev.

Koroški politiki avstrijske ljudske stranke, ki do danes nimajo ničesar pripomniti k najbolj perečemu vprašanju dežele, k narodnostnemu sporazumu, nimajo našega zaupanja v nikaki obliki in jih ravno tako odklanjamo, kakor one politike nacionalnega in socialističnega kova, ki bi narodno pomirjenje v deželi radi odložili z rezko črto čez naše kulturne in gospodarske pravice ali ga odložili z borno drobtinico polovičarsko ali sploh ne izvedene postave o dvojezičnem šolstvu na Koroškem.

Mi volimo avstrijsko ljudsko stranko v državni zbor. Na najbolj učinkovit način pokažemo Avstriji, da čaka narodnostno vprašanje na Koroškem še na svojo rešitev in da je deželi potreben mir za nadaljnji razvoj. Velesile so nas prisodile Avstriji in Avstrija mora dokazati, da ima dovolj moralne sile za dokončno rešitev našega vprašanja. Z našo volitvijo v državni zbor nudimo Avstriji možnost, da uredi naše koroške prilike v znamenju pravice in zaupanja. Na Avstriji in njenih politikih je sedaj, da se odločijo! Samo kratek pogled v zadnje petdesetletje avstrijske zgodovine jim mora biti nazoren pouk, da se taka vprašanja ne morejo dolgo reševati z odlaganjem in praznim beseđenjem.

SPORAZUM NA VASI IN V OBČINAH

Naša politična usmeritev — v deželni zbor s Krščansko ljudsko stranko, v državni zbor z avstrijsko ljudsko stranko — je istočasno temelj sporazuma na naših vaseh in v naših občinah. Komur koli je miren razvoj na vasi res pri srcu, pa najsi se je doslej prišteval tem ali onim političnim vrstam, ima sedaj priliko, da s svoje strani prispeva svoj delež k narodnostnemu in političnemu pomirjenju krajevnih prilik. Mislimo, da je bilo že dovolj trpljenja, nezaupanja in nestrpnosti med sosedi ene občine in da so nas zadnja leta izučila dovolj.

Treznost in razsodnost ukazujeta danes skupno kulturno in politično pot vseh kmetov in obrtnikov, rokodelcev in delavcev vseh naših dolin. To bodi naš prispevek k sporazumu in pomirjenju v naših predelih. Tako bomo s svoje strani prispevali svoj delež k boljši skupni bodočnosti, h kulturnemu in gospodarskemu procvitu Roža, Zilje in Podjune. Samo tako stojimo čisti pred zgodovino in pred bodočim velikim razvojem. Mi ne bomo odločevali niti o avstrijski usodi in še manj o evropskem in svetovnem razvoju, po svoji krščanski vesti pa bomo prispevali svoj delež k ozdravljenju vsega javnega življenja v državi in med narodi.

Zborovanja Krščanske ljudske stranke

Radiše ob 3. uri pri Mežnarju.

Medgorje ob pol 12. uri pri Petnerju.

Hodiše po sv. maši v prosvetnem domu.

Loče ob 10. uri pri Mežnarju.

Pliberk ob 10. uri v kinodvorani.

Goselnja vas ob pol treh pop. pri Eberweinu.

Bilčovs po sv. maši pri Odreju.

Škofiče-Klopce ob treh pop. pri Ravšu.

Naše ljudstvo strjeno v Krščanski ljudski stranki

Zborovanja KLS se razvijajo v manifestacijo vzajemnosti
in bratstva

ZELEZNA KAPLA

Po sobotnem posvetovanju zaupnikov KLS v Skocijanu in zborovanju v Žitari vasi v nedeljo ob osmih se je vršilo zborovanje ob pol dvanajstih pri Kolarju v Železni Kapli.

Nekako preplašeni so prihajali prvi možje in ženske, toda Kolarjeva dvorana se je vedno bolj polnila mož in žen in, ko je zadonela naša himna „Nmaj čriez jizaro“, se je jela polniti tudi druga soba in ob oknih dvorane je bilo polno moških, ki niso več mogli v notranjost.

Otvoritveno besedo je povzel kandidat KLS za kapelski okraj Miha Švegl. Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Tischler je podal v izčrpnem govoru sliko našega položaja, razčlenil program Krščanske ljudske stranke ter nakazal pot, katero nam narekujejo volitve 9. oktobra.

Ko je govornik nakazoval, kako je vse gorje in izseljevanje ter zapiranje izviralo iz vasi, iz občine, ko je tožil sosed sosedu, ko je bilo uničeno vse medsebojno zaupanje in tudi vse medsebojno spoštovanje, ko je razsajalo na vasi in občini divje sovraštvo, tedaj so zborovalci sledili z veliko pozornostjo nakazani poti, da moramo na vasi in občini napraviti red, da moramo tam odstraniti vse razprtije. Tam na vasi, tam v občini so razmere v naših rokah; prazna pa je domišljija, da se svet vrtil okoli nas, prazna je domišljija, da bomo misijonirali svet, misijonirati moramo in moremo svojo vas in svojo občino.

Nacizem na eni in komunizem na drugi strani sta pač dokazala, da sta sposobna brezmejnega sovraštva, načrtnega podiranja, da pa ne moreta graditi nove družbe. Družba brez ljubezni je lahko koncentracijsko taborišče ali kasarna, nikdar pa ne more biti slovenska vas in slovenska občina. Pot, katera bo zopet približala človeka človeku in sosedu sosedu, je samo ena, to je pot, nakazana po krščanski ljubezni, po spoštovanju posameznika in včlenitvi tega posameznika v vaško in občinsko celoto.

Govoru je sledil živahen razgovor, kjer so prišli do besede tudi maloštevilni pripadniki druge miselnosti, katerim pa je govornik samo dal stvaren in jasen odgovor.

K besedi so se oglasili tudi partizanski borci, ki so zborovalcem povedali tudi doživljanje iz svoje lastne izkušnje v gozdu in s tem še globokeje utrdili vero v zborovalce, da je pot Krščanske ljudske stranke pravilna in da nam ta pot kaže, da smo koroški Slovenci kot celota zopet našli svojo dušo. Medklici so tako zanimivo pokazali sliko trpljenja kapelskega okraja in tudi sliko gorjā, ki se je tam kopičilo. Gotovim „vrhovom“ nasprotne strani, ki se tako radi zovejo heroje, ali po naše junake, bi vzelo sapo, če bi razvideli iz medklicev, da jih narod kliče na odgovor.

Burno odobravanje 300 prisotnih je sledilo zaključnim besedam govornika, da je Krščanska ljudska stranka naša pot in bomo devetega oktobra dali svoj glas za koroški deželni zbor Krščanski ljudski stranki in za državni na Dunaj ÖVP. Pesem je zaključila zborovanje.

ST. PRIMOŽ

Tudi pri nas smo zadnje nedeljo pozdravili govornika Krščanske ljudske stranke g. dr. Tischlerja.

V izčrpnem govoru je naslikal pomen devetega oktobra tudi za nas koroške Slovence. Z velikim razumevanjem so šentvidčani sledili govoru, ki je jasno pokazal, da slovenstvu ne koristimo s kričanjem, z resolucijami, s protesti, marveč le s treznim in načrtnim delom. Graditi moramo in ne podirati. Krščanska ljudska stranka je zajela dušo naroda, da nastaja iz podrtije, katero so ustvarili komunisti, zopet nova stavba, v kateri bomo imeli svoj

politični dom. Dovolj je bilo sovraštva, sedaj hočemo vsi na delo in deveti oktober po dokazal, da je narod prav razumel klic časa in sledil tistim, ki res hočejo narodovo dobro.

Ponovno se je tudi v razgovoru poudarilo, da moramo devetega oktobra iskati poti tja, kjer se deli tudi pravica. Okrog sedemdeset zborovalcev je pri-trdilo pozivu, da gremo 9. oktobra vsi na volišče in volimo KLS.

SUHA

Preteklo nedeljo je KLS vabila na zborovanje po sv. maši na prostoru pred cerkvijo. Skoro da se ne spominjamo, da bi tako doživeli katero koli zborovanje kake politične stranke.

Govoril nam je prijatelj J. Urank. Tako lepo je bilo, ko smo videli pred seboj človeka, ki je to, kar je prinesel, povedal tako globoko iz svojega notranjega prepričanja, iz globoko verne duše, da smo nehoti čutili in živeli z njim. Ob njegovih besedah in mislih je vstajala pred nami nujnost, da je treba spoznati in še veliko globlje, kot smo sicer vajeni, doživeti resnično krščanstvo in ga uveljaviti vsepovsod v življenju, dalje da smo dolžni na dan, ko se bo z glasovnico o tem odločalo, podpreti z našimi glasovi tudi javno politično življenje in stranko, ki so nam garancija, da se bo javno življenje uredilo tako, kot je po božjih postavah potrebno.

Tako smo odhajali po zborovanju moški in ženske z zavestjo, da bomo s pravo katoliško natančnostjo dali devetemu oktobru pečat katoliške zmage, pečat zmage bratstva po naših vaseh, pečat zmage naše poštenosti. Tako bomo tudi svojemu narodu zagotovili boljše bodočnost.

SLOVENJI PLAJBERG

Tudi Slovenji Plajberg ni tako daleč, da ne bi k nam našla govornika Krščanske ljudske stranke. Napolnili smo veliko gostilniško sobo pri Foltu, da bi slišali 25. septembra dopoldne, kaj nam bodo pred volitvami povedali o KLS. Istočasno je zborovala tudi DF DL in SPO. VDU je čakala menda v hribu, da bi tudi ona poskusila pridobiti kakega zaupnika. Ker smo imeli kar vse naenkrat, smo morali počakati, da so se govorniki lepo zvrstili.

Zastopnik plajberške fare je otvoril zborovanje. Najprej je g. Janko Janežič razložil lepo preprosto pomen stranke za kmečko ljudstvo. Poudaril je, da mora spet zavladati na vasi stari duh razumevanja, pomoči, soveselja in sožalosti. Zda živimo v vaseh kot sovražniki ne kot bratje, morda smo celo nevoščljivi, če bližnjemu dobro gre. Življenje bo znošnejše le, če se bomo zblížali v pravi krščanski ljubezni.

Ker smo videli še enega govornika, smo bili že vso moč radovedni, kaj bo ta povedal. Saj poslušamo radi, a vseh nam ni vse. Znamo tudi debatirati in stavljati ugovore. Dr. Valentin Inzko in drugi predavatelj je sorodnik našega rajnega g. župnika Andreja Einspielerja. Njegovim tehtnim besedam o obnovitvi našega naroda na podlagi krščanske družine smo morali dati prav. Silno živahna debata se je razvila po govoru. Vendar je nam govornik znal na vsa teška in zapletena vprašanja te dobe pred volitvami dati prepričevalen in jasen odgovor. Tako smo dobili prave pojme o novi stranki. Zaključne besede pa nam bodo ostale v spominu: „Sami presodimo, kaj je prav. In vest, ki je edini pravi in mero dajen razsodnik bo pravilno odločila. Pred sodbo bo Bog vsakega posameznega sodil. Ne bomo odgovarjali za druge, če so oni delali napake ali nam tako ali tako svetoyali, ampak samo zase. Tedaj nas ne bo mogel rešiti nikak dozdeven prijatelj.“

Ob koncu je zadonela lepa narodna pesem. Vsi smo se čutili res brate in si v srcih ohranili besede govornikov.

POTOČE

Skoro bi mislil, da se godijo čudeži. Danes ko v volilnem boju en govornik prekaša drugega v obrekovanju nasprotnika, smo bili veselo presenečeni, ko nam je govornik Krščanske ljudske stranke g. J. Urank na prostoru pred cerkvijo govoril o ljubezni in razumevanju, o skupnosti na vasi, o krščanskih načelih skupnega življenja. Nakazal nam je nevarnost brezboštva, ki preti danes v glavnem od leveice, in vsi, ki smo slišali resne besede, smo doživeli potrebo, da se strnemo v eno samo enoto, da damo končen podvig s svojimi glasovi devetega oktobra krščanski stvari, ki je ostala po vseh zablodah preteklih let edina opora in edini kažipot za boljše bodočnost.

Naši kraji, ki jim lahko še po sklenitvi državne pogodbe za Avstrijo preti nevarnost v tem, da bi levica mogoče znala zgrabiti dano možnost, nujno rabijo močno in mogočno stranko, ki odgovarja našim potrebam, in to je edino Krščanska ljudska stranka. Ona bo skrbela, da obrani naše kraje vseh nevarnosti, ki jih je govornik tako živo nakazal. Zato bomo v pravem krščanskem duhu volili za deželni zbor (Landtag), da našim krajem zagotovimo krščansko lice, našo Krščansko ljudsko stranko. Te prve glasovnice se bo držala druga in sicer glasovnica za ÖVP, s katero bomo podprli kandidate ÖVP v državni zbor na Dunaju. Ta glas od damo, da dokažemo svojo politično zrelost in podporo v velikem državnem smislu krščanska načela te stranke. — Edino to pot, nakazano po govorniku v krščanskem duhu, bomo šli in deveti oktober bo v naših krajih prinesel zmago naše Krščanske ljudske stranke, zmago krščanske stvari proti svem drugim zlonameram.

ŽVABEK

Težko smo v Žvabeku pričakovali govornika KLS. Slišali bi bili radi, kaj nam hoče povedati, posebno ko se od strani Demokratične fronte trosijo razne vesti, ki zvenijo zelo kot neverjetne. Tako smo, kot pričakovano, v nedeljo po blagoslovu po govorniku J. Uranku dobili jasna pojasnila.

Govoril nam je o potrebi, da začnemo s svojim delom na novo in sicer na krščanski način, da zgradimo zopet naše občestvo skupno z našimi duhovniki in spet ustvarimo nam že oddavnaj tako priljubljeno slovensko vaško domačnost. V tem občestvu smo si bili včasih bratje, v tem občestvu je vlada-la prava ljubezen in medsebojno razumevanje, to občestvo pa moramo znova zgraditi, ako hočemo držati zvestobo svoji preteklosti. Na tej podlagi bomo gradili sporazum med sosedi, na tej podlagi bomo kovali na vasi slovensko krščansko skupnost; jasno pa je, da je sporazum mogoč edino na podlagi teh načel in da sporazuma med dvema ideologijama, ki sta si tako nasprotne kot krščanska na eni in komunistična na drugi, ne more biti.

ŠE NEKAJ IZ DOMAČIH TLEH

BAJTIŠE

V nedeljo, ko smo v cerkvi slišali evangelij o pogrebu mladeniča iz Naima, se je tudi pri nas vršil pogreb mladeniča, ki je v starosti 21 let žalostno izgubil življenje. Gotthard Mak je v Kreuthu pri Nemškem Plajberku pomagal prijatelju pri električni napeljavi. Pri tem je, neizkušen in premalo previden, prišel v dotiko z visoko napetim električnim tokom, ki ga je hipoma usmrtil. Pripeljali so ga na Bajtiše, kjer ga je veliko domačinov in okoličanov spremilo k zadnjem počitku. Bil je dober mladenič, cerkveni pevec in dobra opora matere vdove. Prizadeti rod-bini izrekamo sožalje, materi pa naj bodo preostali sinovi v pomoč in tolažbo.

SVEČE

V Svečah nismo zaspenci. Pridno pospravljamo poljske pridelke in zraven gradimo in popravljamo. Mošta je toliko, da nam je vsem zmanjkalo posode. Kljub draginji ni pomanjkanja gradiva, še kar pridno zidajo svečani. Pri Mlinarju so hišo za eno nadstropje dvignili in kar trije so se opogumili, da si bodo postavili lastna gnezda.

Tretjo nedeljo v oktobru bomo imeli semenj. Če hočete kaj zaslužiti, pridite

Krščanska ljudska stranka bo šla to svojo zarisano pot naprej kljub vsem oviram od nasprotne strani, skovala bo enotnost na vasi, desetega oktobra bo zaživel pri nas novo življenje. Če izgine iz naših vasi sovražno hujskanje, bo živela vsa vaška družina, vsa fara in vsa občina mirno življenje. Ta vaška vzajemnost bo vzrasla preko vasi in občin in na nakazanih krščanskih načelih bomo končno tudi v deželi našli pravi odnos med obema narodoma, odnos, ki bo temeljil na enakovrednosti in enakopravnosti obeh narodovih delov.

Tako smo in bomo vendar vsi žvabekarji nosilci ene misli: Zbirajmo in ne podirajmo, še imamo možnost, da se zberemo skupno z duhovniki in z njimi vred gremo kot nekdanj svojo pot v bodočnost. Samo to nas lahko reši, samo to nam lahko nudi boljše bodočnost.

V ROŽANSKI ŠMARJETI

Minulo nedeljo je prvič zborovala Krščanska ljudska stranka v Šmarjeti v Rožu. Število udeležencev v farnem domu, kjer je bilo zborovanje, je dvakratno prekašalo istočasni shod socialistov. Gospodarji in žene so po otvoritvi in pozdravu g. Michorja z zanimanjem sledili govornikovim izvajanjem.

Le-ta je opozarjal na resnost splošnega položaja in orisal velike in male prilike okoli nas. „Veliki čas zahteva velike ljudi, ki bodo v odločilnih dneh sledili svoji dobri vesti in se ne bodo dali omajati ne od leve in ne od desne strani. Vsi stanovi, vse ljudstvo s svojimi duhovniki vred mora tvoriti eno veliko družino in reševati kulturna in gospodarska vprašanja iz svojega krščanskega prepričanja!“

Na medklic nekega socialista, da Bog nima svoje stranke, je govornik odgovoril, da velja krščanska načela za vse javno in zasebno življenje. „Tudi za Avstrijo velja: ali bo v urejevanju socialnega in gospodarskega življenja uveljavila krščanska načela ali pa se bo morala pokoriti novi diktaturi! Zato izpričujemo koroški Slovenci svojo lojalnost na ta način, da v državni zbor volimo največjo avstrijsko stranko, ki nosi odgovornost za bodoči avstrijski razvoj. Avstrijske „Volkspartei“ ne volimo iz nikakih konjunkturalnih namenov, marveč da s tem nakazujemo razvoj, ki ga bo po vseh zakonih idejnega zorenja morala iti ona sama.“

Svoja izvajanja je govornik zaključil s pozivom, naj se v vaseh in farah spet obnavlja duh sosesčine in medsebojnega zaupanja, in je zagotovil, da bo Krščanska ljudska stranka z vsemi svojimi sredstvi delovala za mir in obnovo javnega življenja iz krščanskega duha pravice in ljubezni. Navzoči udeleženci so izvajanjem živahno pritrjevali in se nato razšli z obljubo, da bodo storili vso svojo dolžnost do 9. oktobra.

k Adamu „čegljat“. Kroglice bodo po novo urejenem keglšču kar same letale. Tudi „prat“ in drugih dobrot bo dovolj.

Zaenkrat smrti in porok ni, pač pa je gospa Štefi Selander prišla domov iz Celovca z ljubko deklico Marico. Pri Radarju so jo dobili močnega fantka. Obema družinama pristrčno čestitamo!

Da vsi dobimo „Naš tednik“ skrbi pridno Štuharjev Lojži. Vsa čast mu za njegovo požrtvovalnost in trud!

SELE

Ustanovitve Krščanske ljudske stranke smo se Selani zares razveselili. To je edina stranka, kateri pri volitvi iz srca lahko oddamo svoje glasove. Le-ta 1945 so mnogi nasledili agitaciji komunistične stranke, češ da bo naša zaščitnica. Tako je dobila ta stranka 180 glasov. Sedaj nas ne bo več premotila, kakor tudi ne njena sestra Demokratična fronta delovnega ljudstva. Pri nas komunisti nimajo kredita. Volitve naj pokažejo, da je velika večina Selanov zbrana v Krščanski ljudski stranki, ki se drži navodila znamenitega škofa Slomška: „Sveta vera nam bodi luč, materin jezik pa vam bodi ključ do zveličavne narodne omike!“

Kaj delajo in kako živijo drugod po svetu

AVSTRIJA

Volilna borba se stopnjuje vedno bolj. Vendar zadnjih kart še nobena stranka ni izigrala. Adute drže vse stranke za konec. Vendar pa se položaj vedno bolj jasni. Desnica gleda polna zaupanja na dan volitev. V tej borbi pa gleda na Avstrijo ves svet. Francija, Belgija, Italija in Nemčija so dale lep zgled. Tam je ljudstvo spoznalo, kaka nevarnost mu grozi, zato je šlo polnoštevilno na volitve in se strnilo v veliki večini okoli krščanskih strank ali pa vsaj okoli desnice.

Avstrija pa ima za svoje sosedé tudi dežele, kjer so bili na vladi najprej levičarji in so pozneje njim žezlo vzeli iz rok po zvižaji ali po dogovoru njihovi bolj rdeči bratje. Kako je tam, ni treba pripovedovati. To dovolj jasno govore ječe, procesi, zaminirana meja in bodeča žica. Kako bi tam 9. oktobra volili, če bi smeli in mogli tako kot mi? Mi imamo še priliko, da svobodno izbiramo in določamo, kako hočemo živeti. Če bomo prav volili, bomo mogli to tudi še naprej, če ne... potem pa nam grozi rdeči raj, ki je obdan z bodečo žico.

Svet gleda na nas! Zato vsi v Krščansko ljudsko stranko.

Dunaj. Velik požar na Dunaju je uničil sedem velikih poslopij in skoro dograjeno poslopje za autobuse. Tam je zgorelo nad 900 kubičnih metrov gradbenega lesa. Ogenj so le s težavo omejili. Gasilo je 31 gasilnih čet. Škoda gre v milijone.

Na Hintersteinerskem jezeru se je zgodila grozna nesreča s čolnom, pri katerem je utonilo pet oseb. Reševanje in iskanje utopljenec je bilo zelo težavno; morali so priti na pomoč celo potapljači; tako se je po 14ih dne posrečilo, da so našli trupla utopljenec. Utonili so znameniti in bogati ljudje z Dunaja.

Na Niževavstrijem je deželni glavar dovolil olajšave pri nakupu živine. Predvsem smejo kupci nuditi višjo ceno za živino kot je bilo doslej predpisano. Prodajalcem mesa pa je dovolil, da lahko 20% mesa prosto prodajo po nevezani ceni.

800 Avstrijcev je „zginilo“. Avstrijski uradniki izjavljajo, da je bilo od 1945 leta do letos nad 800 Avstrijcev zaprtih ali odpeljanih, ne da bi neka zasedbena oblast navedla vzroke zakaj in kam jih je odvedla.

Veselo poročilo je, da je v državi ra-

znih zločinstev vedno manj. Statistike kažejo, da se ljudje le obračajo na bolje.

Avstrija ima preveč zdravnikov, švedska premalo. Zato bo švedska sprejela v službo več avstrijskih zdravnikov, ki se pa morajo prej naučiti jezika.

NIZOZEMSKA

Katoliški svetovni protest. Pater Henrik de Greeve — nizozemski svetovno znani radijski govornik — je pozval vse katoličane po svetu, da se pridružijo svetovnemu protestu zoper preganjanje kristjanov v vzhodnih deželah in ga pošljejo na UNO. Temu protestu so se pridružile že skoro vse katoliške organizacije po svetu.

Protest se glasi: „S poudarkom protestiramo vsi podpisani zoper preziranje božanskih in človeških pravic, pod katerimi trpi prebivalstvo, ki živijo pod komunističnimi režimi. Protestiramo posebno proti verskemu preganjanju, proti omejevanju človeške svobode, proti nepravilnim mučenjem duha in telesa, ki jih te vlade sistematično uporabljajo. Združene narode opozarjamo na njih odgovornost do Boga in do vseh narodov. Dolžnost Združenih narodov je, da zahtevajo spoštovanje božjih in človeških pravic v vseh deželah. — Ta dolžnost odgovarja tudi členom 10, 13, in 14 listine Združenih narodov o dolžnostih glavne skupščine. Podpisani dajejo izraza svojemu prepričanju, da se omenjeno nepravilno stanje ne sme dopuščati zavoljo sedanjih odnošajev do teh držav.“

Zato prosijo Združene narode, naj svoji dolžnosti popolnoma zadostijo in vse storijo, da napravijo konec tem nepravilnim razmeram v prizadetih deželah. Naj vas Bog blagoslovi v izpolnjevanju vaše odgovorne naloge.“

SOVJETSKE ZVEZE

Kakor bomba je učinkovala vest, da ima Rusija tudi atomsko bombo in da so delali z njo že trikrat poskuse. Dva sta se hudo ponesrečila, tretji pa uspel. To vedo Amerikanci po vohunih. Kaj pa zdaj? Bo svet res moral propasti in ga bodo ljudje uničili? Amerikanci nas tolažijo, da imajo oni veliko močnejše orožje. Pa kaj to pomaga, če se ne bodo sporazumeli. Ni važno, če je njihova bomba močnejša, ampak važno je, da do atomske vojne ne bi smelo priti, če hočemo, da svet žalostno ne pogine.

Pa se joče, kakor še nikdar, dasi bi ostal prav za prav rad sam doma. Sanjalo se mu je, da ga je lovil divji črni mož...

V Matjažkov jok sune v vrata, in z „Hvaljen Jezus in Marija!“ vstopita dva možaka. V kmečkih škornjih sta, okovanih kakor na dolgo hojo, čekane in kopje imata v roki, plašč na rami. Manjšega, ki je bolj čokat in črnkast v obraz, ne pozna Matjažek, pač pa večjega, moža s široko glavo in čelom, velikih živogledih oči ter izrazitih ust in nosu, velikih uhljev. „Stric Matjaž“, pozdravi deček prijatelja svojega očeta in mu poda roko. Veliki možak dvigne dečka v naročje in ga poujčka, kakor da je peresce.

„Kaka sreča te nosi k nam, Matjaž, in koga imaš s seboj?“

„Zaradi teh malih, ki nam jih odpeljava Turek, da bo izginilo kmalu vse možko iz naših dežel“, reče Matjaž in postavi dečka na tla. Prime svojega tovariša za roko in pove:

„To je mož-poštenjak, kmečki gospodar Peter Vunderlin ali Vunderlih, ki je uvidel, kar nas vidi že dosti kmetov: Ne zadošča ne cesarjeva ne stanovska (plemiška) pomoč — sami se moramo združiti in se braniti proti Turkom.“

„Da“, pregovori Vunderlih z globokim glasom, „zvezo ali punt bomo ustanovili, ne proti cesarju ne proti gospodski, ampak v bran svete vere in lastne naše.“

„Punt?“ ponavlja Podkrnski. „Punt,“

NEMČIJA

V Nemčiji se je pojavil čudodelni zdravnik Gröning. Bajе zdravji vse bolezni samo s pogledom, zagovorom in svojo prisotnostjo. Najbolj pa se mu posreči zdravljenje bolezni, ki so živčne narave. Hromost, slepoto in temu podobno. Ljudstvo kar drvi k njemu in ga čaka v dežju in mrazu po dnevi in ponoči na prostem — kjer mnogi najbrž še bolj zbolijo. Tuda ljudski glas je z njim. Množice nore za njim in vsi pametni nasveti oblasti in zdravnikov so kot bob ob steno.

Strokovnjaki izjavljajo, da je njegovo zdravljenje le umetno uspavanje ali pa močan vpliv na voljo in živce, ki res po dolgoletnem miru začnejo delovati. Toda temeljita preiskava je nemogoča, ker so množice fanatične.

Vse skup pa je znak velike bede nekaj tako ponosnega in samozavestnega ljudstva, ki je verjelo samo „profesorjem“.

ZA GOSPODINJO:

UPORABA GOB

Znanstveniki so dokazali, da imajo gobe veliko hranilnih snovi. Posebno na deželi jih vse premalo upoštevamo v prehrani. Gobe lahko uporabljamo sveže, suhe, prekuhane v sopari ali vložene v kis.

V vlažni jeseni poženejo v gozdu prav različne vrste gob. Čez 100 vrst je užitnih, a mi jih nabiramo le nekaj sort: jurčke, lisičke, sivke, mavrahe in nekaj drugih.

Gobe je najbolje čim prej porabiti. Čez en dan ne stojijo, ker izgube na vrednosti, gnijejo, se razvijajo črvi in postanejo lahko strupene. Gobe za jed zrežemo na tanke lističe, za sušenje pa na čim večje in nekako 3—5 mm debele, ker se pri sušenju že od vročine zmanjšajo. Suhe hranimo na zračnem prostoru zaprte v papirnate vrečke in

Df-zalagica

(Nadaljevanje s 1. strani)

premostljiv prepad. Razumljivo, ker tako bi ljudstvo brez voditeljev postalo lahak plen tuje miselnosti.

Spričo teh dejstev se še vedno govori o narodnih nalogah, o narodni obrambi in manj ali bolj spretno skriva resnični cilj.

To so strahotne rane, ki zijajo na našem narodnem telesu, boleče tem bolj, ker so jih zadali lastni bratje in sestre. Naše vasi so samo še pogorišča nekdanje kulturne in zadružne, socialne in gospodarske vzajemnosti. Naša dežela je polna razvalin, ki so hujše od bombne škode in vojnih ran.

Na teh razvalinah je začela svoje delo družba sv. Mohorja, na tem pogorišču naj se prične spet delovanje naše

Zapadna cona Nemčije ima novo vlado. Sten neha tam vojaška vlada in se bodo v Zapadni Nemčiji spet sami vodili. Ministrski predsednik je kölnski župan dr. Adenauer, svoječasn član centra. V vladi so tri stranke: Krščanska demokratska unija, Zmerni demokratje in Nemška stranka. Socialisti in komunisti so v opoziciji.

JUGOSLAVIJA

Moskva vabi Tita na obisk in je baje pripravljena z njim se poravnati pod gotovimi pogoji. Tito pa je zvit lišjak, ki noče v levov — tu v medvedni brlog.

Božji mlini. V Budapešti je bil na smrt obsojen bivši komunistični minister Rajk in tovariši. Ta je imel veliko besedo v procesu zoper Mindszentya. Pa je prišel prej na konec kot kardinal. Proces pa je baje veljal bolj Titu in njegovim pristašem. Drugim pa v strahu, da si ne bodo kaj takega upali.

najbolje ob steni kakega dimnika, kjer je nekoliko toplo (preveč ne sme biti).

Zdaj pa nekaj receptov:

Dušena kaša (proso) z gobami.

1/4 l izbrane kaše deni v lonec in jo dvakrat oplahni s kropom in potem še z mrzlo vodo enkrat, da izgubi grenkobo. Posebej v kozi pa razgrej žlico masti, na kateri prepraži malo čebule ter pest ožetih na listke zrezanih gob, katere si tudi poparila. Ko je čebula rumena in gobe malo rjavkaste, prilij oprano kašo in mešaj, da se mokrota malo posuši. To zalij s 3/4 l tople vode, osoli in pol ure počasi kuhaj. Lahko daš kot samostojno jed ali pa s kako salato na mizo. Brez gob kašo lahko serviraš k golažu, obari ali pečenim mesnim klobasam.

Krščanske ljudske stranke. Sedaj naj se spet prične novo življenje, raztrgani in razkosani drobci narodnega telesa naj se spet povežejo v celoto, gradi naj se nova, lepša bodočnost.

Rejaki! To veliko in težko nalogo bomo rešili samo s popolno slogo, s skrajno požrtvovalnostjo in še z molitvijo. Zaenkrat velja za nas vse en sam klic: Vsi v Krščansko ljudsko stranko! Naše ljudstvo nima izbire. Ali bo ostalo krščansko ali pa bo brezpogojno zapisano smrti. Kdor stoji ob strani, se je že sodil!

CENTRALA KRŠČANSKE LJUDSKE STRANKE: Celovec, 10. Oktoberstrasse 27, 2. nadstropje, telefon 2669.

Lea Fatur:

Matjažek

PUNT BOMO NAREDILI

Kako so vendar počasni ti veliki ljudje! Stokrat je že vprašal Matjažek: „Kdaj gremo?“ „So hlačice?“ In je tekkel v hlev h konju in je tekkel iz hleva v hišo, iz hišice k cerkovniku. Pa stric se ne zmeni, da bi vpregel danes, mama lika in nabira bele rokave in zobce, stara mati stresa šarteljne na rešeto, bo-ter Andraž pa vleče počasi, počasi šivanko. In vsi pravijo: Jutri! Jutri! Kako težko je Matjažku čakati, da pride v mesto na svatbo! In vsi se mu posmehujejo. Samo stara mati pravi:

„Ne zdi se mi, da tako strašno siliš. Kadar počenjajo otroci tako, se rado kaj zgodi.“ A teta zavrača staro mater: „Zmiraj mislite, da se bo kaj zgodilo.“

„Turek je v deželi, Marta,“ zavzdihne mati. „Šarteljne pečem za svatbo, pa se mi zdi, da za sedmino. Nič rada ne grem od hiše; tu smo tik gozda. Pa v božjih rokah smo doma in na potu, in na svatbo ne smes odreči; prišli so tudi drugi k tebi.“

In mama nabira rokave, pa pravi nakrat: „Bilo bi nemara res bolje, da pustimo otroka doma.“

Matjažek zajoka: „Za kaj bodo pa hlačice? In kaj bo rekel ženin boter, in stric Marček kaj bo rekel?“

vpraša Matjažek, „kaj je punt, stric Matjaž?“

Pa brž umolkne deček pred svargčim pogledom stare matere in še bolj radi preplašenih obrazov svojcev. Prva izpregovori stara mati ostro:

„Kaj pa gosposka? Ji bo prav, če se bodo kmetje vezali in zbirali na svojo roko? In kako naj skličejo stanovi kmete k orožju in v bran, če se bodo zbirali drugje? Pa saj se niso radi odzivali, kadar jih je klical graščak ali knez — misliš, da se bodo zbirali zdaj na vaš glas, da bodo kmetu bolj podložni kakor gospodski?“

„Odložita plašč in sedita k mizi,“ povabi prišleca gospodar, „sedé teče pogovor lažje. Sta že kaj slišala, kaj je s Turki?“

„Kaj je s Turki?“ ponovi Matjažek, ki ne razume dosti ne materinih ne Matjaževih besedi. Vidi pa, ko sta odložila moža plašč, da sta opasana z velikima mečema, kakor ga nosi grajski gospod.

„Čas je tak, da moraš imeti še v postelji orožje. Na Hrvaškem ima kmet pri oranju vedno pripravljenega konja in orožje, na Kranjskem in Primorskem delajo na polju s čekani v roki. Nisi več varen nikjer in nikoli. Vsa zborovanja stanov in cesarja, naj bodo v Lincu ali v Brežah, v Velikovecu ali v Celovcu, vse naklade na proste in župnike, na samostane in berače in otroke ne pomagajo nič. Denar se kar izgubi nekam, tistih par sto vojakov pa ne

koristi dosti: kdor se bojuje za denar, se ne bje iz srca. Za vero se moramo, za našo zemljo! Zato se moramo potegniti sami za svoje pravice!“

„Pa ne bosta rekla, Matjaž in Vunderlih, da se niso postavljali tudi stanov v bran,“ je vzdignila stara mati glavo. „Sami veste, da je padlo v obrambi mnogo naših odličnih vitezov in da so jih mnogo Turki tudi odvedli, porušili mnogo gradov in mest.“

„In zdaj bodo porušili še trg Podkloster,“ se je izognil Vunderlih prave-mu odgovoru. „Trg že gori, opat Tomaž pa krepko brani s svojimi redovniki samostan in tržane, ki so pribegli vanj.“

„Jezus, Marija!“ zavzdihne stara mati, oče prebledi, mama pa privije Matjažka tesno k sebi.

„In zdaj,“ udari Vunderlih po mizi, „moramo po novem cesarskem ukazu tlačaniti še pri zavarovanju mest! Svoje tabore si mora kmet sam postaviti, mora graditi mestne in grajske obrambne zidove, potem pa recite sami, če ne sloni vsa obramba dežele na ramah kmetov, in ako ne bo bolje, če jo vzame sploh v roko kmet?“

„Da le poklestimo Turka enkrat pošteno, bo vedel, kaj se pravi hoditi na Koroško požigat in morit!“ pribija tudi Matjaž na mizo. „Dva droga in meč počez — kdor stopi podenj, se zaveže z glavo punktu. Velika bo naša moč, nemeščali bomo župnike in sodnike, izbrali si bomo kneza, če bo kazalo...“

NA DELO ZA GOSPODARSKO OBNOVO!

Dragi gospodarji!

Pri volitvah 9. oktobra se odločujejo ne samo kulturna in politična, marveč tudi gospodarska vprašanja. V prvi vrsti se bo odločevalo naše kmetijsko vprašanje. Kot veste, imajo vse politične stranke, ki nastopajo pri volitvah, svoj agrarno-politični program. Skrajna levica hoče male kmete povezati s svojimi delavci in jih voditi v boj proti velikim kmetom, podjetnikom in meščanom. Njen kmetijskogospodarski vzor so velike državne kmetije, na katerih ni več kmetov in katere upravlja upravni aparat iz centrale. Skrajna desnica zagovarja na drugi strani popolno gospodarsko svobodo in prosto konkurenco. Ona stoji na stališču, da smejo obstajati samo one kmetije, ki so zmogljive svobodno tekmovali na gospodarskem trgu. Vsak kmet naj bi bil navezan izključno na svoje zmoglosti in na svoj organizacijski gospodarski talent in naj si pomaga v gospodarstvu izključno sam.

Dragi gospodarji! Kot kmetje veste, da za nas ni prostora ne na levi in ne na skrajni desnici. Gospodar, ki išče rešitve v komunizmu ali socializmu ali daje svoj glas nacionalnim, kapitalističnim strankam, je že izgospodaril. Za kmete, male, srednje in večje, je edino ena pot k gospodarski sanaciji: **pot zlate srednje poti!**

Katera je ta zlata srednja pot? Najprej je to pot skupnosti kmetov na vasi in v občini. Ne dá se dobro gospodariti brez pomoči sosedov. Eden gospodar je navezan na drugega. Vsi kmetje si morajo v vseh gospodarskih stvareh skupno pomagati, iti drug drugemu na roko. Nikakor se ne smejo pustiti medsebojno izigravati. Biti morajo ena velika gospodarska družina. Vsi za enega in eden za vse. Drugo, kar je važno za kmete, je, da ga nihče ne sme izigravati proti drugim stanovom, ne proti delavcem in ne proti malim obrtnikom in tudi ne proti državi. V svojem gospodarstvu vsak dan čutimo, da nas vežejo z našimi posli, z delavci in obrtniki tisočere vezi. Drug smo navezani na drugega, medsebojno se moramo podpirati in si medsebojno pomagati. Če propade kmetijstvo, trpijo vsi. Če so na tleh mali obrtniki ali če prede trda delavcem, potem tudi kmetu v gospodarstvu ne more biti trajno dobro.

Iz našega kmečkega vidika je narodno gospodarstvo podobno veliki mizi, pri kateri sedijo vsi sloji kakor člani

ene velike družine. Ta družina uspeva le ob skupni solidarnosti in vzajemnosti.

Ugovarjali mi boste: ja, mi bi že bili za to, a kaj, ko pa vidimo pri drugih stanovih tako malo zanimanja za kmet; vsak gleda samo na sebe in da gre dobro njemu samemu. To je žal velika resnica, katere ne smemo utajiti. Trgovci, prekupčevalci, industrija, delavstvo — pri njih ni preveč brige za nas in naše potrebe. Zato pa je država, da izravnava sleherni gospodarsko krivico, da izenačuje gospodarske dohodke posameznih stanov s pomočjo svojega davčnega in socialno-političnega aparata. In ker je danes kmet v primeri z drugimi stanovi gospodarsko zapostavljen in celo v svojem obstoju ogrožen, je država dolžna, da ga z vsemi sredstvi v njegovi gospodarski borbi podpre.

Hočemo biti pravični in priznati, da naša država vsaj delno uvideva svojo dolžnost. — Kot odbornik Kmetijske zbornice moram priznati, da se je že in se še hoče za kmetijstvo marsikaj storiti z državno podporo. Država je zainteresirana na tem, da nam pomaga modernizirati naša gospodarstva.

Sevé državna pomoč še zdaleka danes ne zadostuje, da bi dovolj podprla kmeta v njegovi gospodarski borbi. Tudi mi kmetje moramo enotno nastopiti in skupno zastopati svoje pravice tako v Kmetijski zbornici kakor pred državo.

To, dragi gospodarji, bomo storili s tem, da volimo skupno vsi v deželni zbor

Krščansko ljudsko stranko,

ki je stranka domačega kmečkega ljudstva Zilje, Roža in Podjune. Naša krščanska ljudska stranka naj zastopa naše gospodarske težnje v deželnem zboru in bo skrbela za to, da mi odborniki Kmetijske zbornice ne bomo stali sami, marveč da bomo res lahko zastopali zahteve in želje vsega našega kmečkega prebivalstva.

Državi bomo dali, kar je njenega in svoji vesti, kar zahteva od nas naša stanovsko-gospodarska zavednost. Ker bomo tako v polni meri storili svojo dolžnost, smemo potem mirno zreti v bodočnost. Naša stranka v deželnem zboru bo zastopala naše gospodarske težnje, želje in skrbi nas gospodarjev in gospodinj, zato vsi enodušno za

Krščansko ljudsko stranko!

T o m o Z u p a n e p d. Krumpelj,
v Žrelcu pri Celovcu

Srečanje z Leopardom

Mnogo živali sem imel priliko opazovati na svojem potovanju po Afriki, tudi največje n. pr. slone in nosoroge; pa tudi zelo nevarne n. pr. samotarskega starega bivola. Leopard pa je trikrat križal mojo pot — in njemu se moram zahvaliti za nekatera doživetja, ki mi ostanejo vedno v spominu.

Prvič je bilo to pri Harrarju v Abesiniji — v srednjeveškem mestu s sedmerimi vrati in obzidjem. Ker v edinem hotelu v mestu ni bilo več prostora, sem prenočil pri prijaznih Grkih.

Ko se je stemnilo, se je oglasilo dražče tuljenje lisastih hijen, ki se je venomer bližalo. Kmalu so ti nočni mrhovinarji v skupinah ali posamič lazili tudi okoli naše hiše in včasih so v luči žepne svetilke njihove oči zableščale nevarno blizu. Na spanje ni bilo misliti. Psi so divje lajali in hijene zavijale, kar so jim grla dala in to ure dolgo. Nenadoma pa so živali utihnile — in nastala je moreča tišina. Naši psi so boječe cvilili in praskali po vratih. „Leopard je spodaj pri potoku,“ mi je zaklical gostitelj iz svoje postelje; „ni se treba vznemirjati, sedaj bomo lahko spali!“

Nekaj tednov pozneje sem spet zadel na lisastega roparja. To je bilo daleč zapadno od Adis Abebe na neki jasnini v pragozdu, kjer smo bili prisiljeni prenočiti. Od dolge poti utrujeni smo tiho sedeli ob večernem ognju in uživali lepo to zvezdno noč. Nočni mir je motilo le redko tuljenje hijen v daljavi. V bližini je žuborel potok. Zdajci je presekal temo leopardov glas, kratko, izzivalno odrezano. Spomnil sem se na besede izkušnega lovca, da je leopard povsod in nikjer — z očmi ga le težko izslediš.

Dolgo sem tako tiho stal. Tu pa tam mi je prišel na uho neznan šum iz gozda. Nenadoma pa je strmel iz teme vame dvoje žarečih oči — niti osem metrov oddaljenih. Pa so spet takoj izginile, ko sem vrgel vejo v ogenj in pomeril med te zareče oči. Pa spet so zablestele nasproti — toda nekoliko oddaljene. Hitro sem pomiril, pripravljen na strel — ko sem se spomnil na zgodbe o obstreljenih leopardih in razpraskanih lovcih. Nepremično je strmel to par oči vame — in želja po krasnem plenu me je vsega prevzela. To je moral biti leopard, kajti hijena se ne plazi tako tiho. Tedaj sem se spomnil, da je naboj, s katerim bi zagotovo podrl zver in prišel do krasnega plena, naboj za divjega prešiča — še v mojem pasu. Ko sem segel rahlo po njem, so oči ugasnile in bil sem spet sam.

Biti je moralo okoli petih zjutraj, ko me je zbudil nenadni sunek na steno šotora. V trenutku sem se izmotal iz odej, zgrabil puško in že stal oslepljen od svetlobe pred strmečim prijateljem, ki me je vprašujoče gledal. V istem trenutku so zavreščale opice, ki so spale v vejah dreves nad nami. Njihov vrisk in krik je donel daleč tja v pragozd in se dolgo ni pomiril. Kaj je bilo? Leopard se je spet v senci dreves in v senci, ki jo je metal šotor, približal čisto k šotoru in se zagnal vanj. Je iskal mar odvržene kurje kosti, ko ni mogel ujeti kake opice? Če ni ranjen, leopard ne napade človeka. Ampak, da si je upal tako blizu — tega pa ne bi verjel, če ne bi bilo sledov v travi in če ne bi opice v divjem strahu pred svojim sovražnikom tako strašno vreščale.

Tri mesece pozneje sem sedel le nekaj kilometrov južno od ekvatorja zelo udobno v majhen hotelu, ki ga je neki iznajdljivi Anglež postavil v krošnjo velikega drevesa. Navzgor je vodila viseča lestvica v resnično malo hišico, z verando, obednico, kuhinjo in s 5 posteljami. Vse je bilo 12 metrov visoko. Lepšega razgleda si ni mogoče misliti, kot smo ga mi imeli iz tega hotela! Odtod smo ob luninem svitu iz postelje opazovali črede slonov, bivolov in nosorogov, ki so hodili pit k reki in lizali sol, ki smo jim jo nastavili.

Komaj se je malo stemnilo, že so prihajale posamič ali v majhnih čredah koze in gazele iz gozda, se napile in spet zginile tiho in boječe. Zdaj se je prikazala skupina sedmerih morskih mačk, ki so se venomer postavljale na zadnje noge, da se razgledajo, ter skokoma brzele preko nevarne čistine. Že so bile ob vodi in začele z dvignjenimi repovi piti, ko nenadoma zadoni grgrajoče tuljenje — in namah je bila čistina prazna.

Poklicni lovec nam je povedal, da je to panter, ena od leopardovih vrst, ki se včasih da videti. Vlegel sem se na trebuh, pripravil leiko in puško ter daljnogled. Zdaj je zarjul čisto blizu nas — kakih 20 metrov. Srce mi je bilo hitro. Pantera bi rad videl in dobil za cilj! Spet je zatulil. Še bližje, zdaj bi se moral pokazati. V tem pa je nekdo zalopnil okno — da je zašklepetalo po pragozdu — in panter je zginil.

V posmeh sem ga nekaj tednov pozneje videl — toda narisane za apnom na ilovnato zamorsko kožo.

Res, sreča z leopardi mi ni bila mila — ali pa? **A. M.**

I. M.:

Dam ob Dravi

(Nadaljevanje)

Ni bilo lahko Milki tiste dni. Preveč naenkrat je prišlo vse skupaj in že po naravi je bila taka, da se je težko odločila za vsak važnejši korak. „Če bi le Miheja bolj poznala, če bi bil v Glinjah, potem bi mi bilo lažje odločiti se. Saj še pogovor pravi: „Pred pragom ženiti, čez goro botriti!“

Mama je videla njene boje in smilila se ji je deklica. Z očetom sta govorila o tej zadevi in tudi on je bil menja, naj bi šla na Bistrico. Želeč ji res le dobro, ji je mama prigovarjala: „Vzemi Miheja, ne bo ti žal. Na mlinu je manj trpljenja kot na gruntu. Moke je dovolj, bel kruh boš imela. Zmorejo tudi hlapca in deklo plačevati, ne bo ti treba toliko garati. Tako daleč pa tudi ne greš od doma. Saj bomo prišli na obisk, ne bo ti dolgčas.“ — Mama je govorila tako, kot bi bila Milka že odločena.

Takrat so otroci stareše še bolj ubogali. Zlasti hčere so glede ženitve navadno ustregle želji roditeljev. Milka se je odločila, da gre na Bistrico. Najbolj bogati Podlipnikovi res niso bili, in starši so bili v skrbeh, kdaj bo kak pošten ženin vprašal po kateri izmed hčera. In zdaj je bila taka prilika, škoda da bi jo bilo zavreči.

Ko je v nedeljo Mihej prišel, ni nič

vprašal, kako se je odločila. Z obraza in vsega vedenja je spoznal, da se je zanj odločila. Ob prijetnem pomenku z domačimi in zlasti z Milko so hitro minevale popoldanske ure. Mihej se je že pol ure poslavljaj. Rad bi prosil svoje dekle za šopek. Ljubeznivo je vprašal: „Milka, ali pri vas še kaj nageljni cveto?“

Milka ga je razumela ter odgovorila: „Zate vedno. Stečem na hodnik in naredim pušljce.“

Mihej je stal pred hišo in žvižgal tisto: „Dekle, daj mi rož rdečih, dekle rožmarina daj, da bom sanjal o pomladi, da bo moj mladostni maj!“ Druge kitice pa ni žvižgal, saj v njej fant ostane brez nageljna in brez rožmarina, on bo pa od najlepše „Rožice“ dobil najlepši rož.

Milka je izmed cvetočih nageljnove izbrala najkrasnejšega. Težko ga je utrčala, kot bi iztrčala srce iz prsi, se ji je zdelo. Vršček dišečega roženkravta in vejico rožmarina je pridelala nageljnu ter vse povila z zlato nitko. Brez besede je šopek izročila fantu.

Čas poroke so soglasno določili starši z Mihejem.

Mlada nevestica se kar ni mogla zvesti v to, da bo se poročila. Mama jo je poučila o tem, kar mora vedeti žena in mati. Sestre so ji pripravljale balo; o ne, prazna ne bo šla najmlajša Podlipnikova od hiše. Milka je bila tiha in zamišljena kot je vsaka nevesta, ko se čas poroke približa. Z mamo sta še po-

romali k sv. Hemi na Krko. Dekle samo je tega tako želelo.

V veličastnem božjem hramu sta obe Podlipnikovi goreče molili za eno: za srečo v novi zakonski zvezi. Milka se je umirila in opogumila. Tudi na kamen želja v kripti je sedla in sv. Hemi zaupla svojo največjo željo: da bi prinesla v dom ob Dravi srečo, mir in blagoslov božji.

Na Malo Gospojnico je bila poroka. Že dolgo ni bilo tako zale neveste v Glinjah. Venec iz mirte je res zaslužila. Bogato je bila deležna nevestine sreče vaška mladina, ki je s tal pobirala precej velike groše.

Veseli dan je hitro minil. Začelo se je delo in trpljenje. Res so imeli dekle in hlapca in tudi Mlinarica je bila še trdna, a vendar je morala biti gospodinja povsod prva, že zato, da je dala zgled. Še drugi bi manj naredili, če bi bila ona počasna. Zelo trudna je sleherni večer legala k počitku, zgodnji jutranji svet jo je že spet našel na nogah. Ni čudno, da jo je Mihej vedno hvalil in da je bila Mlinarica zelo zadovoljna z njo. Imela je zmeraj delo v rokah, kar naprej je hitela. Živina ni znala počakati, družina pa ni smela čakati. Delavec je hlebavec, je vedela mlada gospodinja. Le misli so ji tako rade zašle v Glinjo. K Dravi kar ni smela, tako se ji je stozilo.

Tudi Mihej je bil priden. Ves dan je bil v mlinu, nosil je težke vreče, presipal, tehtal, meril, da je bil ves bel in ves truden. Dobro se je razumel z že-

no, tako ljubezniva, pohlevna in delavna je bila. Ponosen je bil nanjo, kar neverjetno se mu je zdelo, da ima za vselej pri sebi tako ljubo bitje.

Milka je delala in delala. Saj jesen prinese s seboj kopico opravkov, ki se vlečejo tja čez praznike Vseh svetnikov. Neži, ki je bila pred kratkim na obisku je ugotovila, da se je skoro malo posušila. „Mogoče bi že bilo“, je pritrčila Milka, delo nikoli ne poide. „Doma so ji težja dela zmeraj starejše sestre odvzele. Niso hotele najmlajšo najbolj obtežiti. Včasih bi se ji res prileglo pol ure počitka, a Mihej ji še nikoli ni rekel, naj vsaj malo miruje. „Pozimi bo bolje“, se je tolažila in delala naprej.

Zima je tisto leto hitro prišla. Predi vo in volna sta čakala pridnih rok, ki ju bodo usukale v tanke niti. Milka se je lotila preje, a kar ni videla konca. Vesela je bila tega božjega daru, kljub temu se je razveselila sestre. Rezika ji je prišla pomagat. Pri Podlipniku tri dekleta pozimi lahko vse ponaredijo. Skoro štiri tedne sta „prepredli“. Miklavža in zimski šmaren praznovali ter se že bližali božiču. Rezi je hotela praznike obhajati doma. Milka je ob slovesu jokala. Pogrešala je družbe sester, doma v Glinjah.

Mama so iz Rezi izvlekli, da je Milki dolgčas. Brž so se napotili na Bistrico, da bi jo malo potolažili.

Ko sta bili s hčerjo sami, so dejali: „Milček, ali ti je žal, da si me ubogala in se poročila?“ (Dalje prihodnjič)